

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชากายภาพบำบัด

พ.ศ. ๒๕๕๖

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้จัดทำมาตรฐานคุณวุฒิสาขาหรือสาขาวิชาเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษานำไปจัดทำหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน เพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตในสาขาหรือสาขาวิชาของแต่ละระดับคุณวุฒิมีมาตรฐานใกล้เคียงกัน จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชากายภาพบำบัด ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาดังกล่าว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การจัดการศึกษาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชากายภาพบำบัด ต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่า “มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชากายภาพบำบัด พ.ศ. ๒๕๕๖”

ข้อ ๒ การจัดทำหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชากายภาพบำบัด ต้องมุ่งให้เกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต โดยมีหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและองค์ประกอบอื่น ๆ ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชากายภาพบำบัด พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่แนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๓ สถาบันอุดมศึกษาใดจัดการศึกษาในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชากายภาพบำบัด อยู่ในวันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ ต้องปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามประกาศนี้ ภายในปีการศึกษา ๒๕๕๘

ข้อ ๔ ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ข้างต้นได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

จาตุรนต์ ฉายแสง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชากายภาพบำบัด

พ.ศ. ๒๕๕๖

เอกสารแนบท้าย

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชากายภาพบำบัด

พ.ศ. ๒๕๕๖

มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชากายภาพบำบัด

๑. ชื่อสาขาวิชา

กายภาพบำบัด*

Physical Therapy*

หมายเหตุ* อาจมีการระบุแขนงวิชาเฉพาะ (ถ้ามี)

๒. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

๒.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิต

ประกาศนียบัตรบัณฑิต (ชื่อแขนงวิชาเฉพาะเป็นภาษาไทย)*

ชื่อย่อปริญญา

ป.บัณฑิต (ชื่อแขนงวิชาเฉพาะเป็นภาษาไทย)*

Graduate Diploma (ชื่อแขนงวิชาเฉพาะเป็นภาษาอังกฤษ)*

ชื่อย่อปริญญา

Grad. Dip. (ชื่อแขนงวิชาเฉพาะเป็นภาษาอังกฤษ)*

หมายเหตุ *อาจระบุแขนงวิชาทางกายภาพบำบัดเฉพาะทาง (ถ้ามี)

๒.๒ ปริญญาโท

กายภาพบำบัดมหาบัณฑิต (ชื่อแขนงวิชาเฉพาะเป็นภาษาไทย)*หรือ

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (ชื่อแขนงวิชาเฉพาะเป็นภาษาไทย)*

ชื่อย่อปริญญา

กภม. (ชื่อแขนงวิชาเฉพาะเป็นภาษาไทย)*

Master of Physical Therapy (ชื่อแขนงวิชาเฉพาะเป็นภาษาอังกฤษ)* หรือ

วท.ม. (ชื่อแขนงวิชาเฉพาะเป็นภาษาไทย)*

Master of Science (ชื่อแขนงวิชาเฉพาะเป็นภาษาอังกฤษ)*

ชื่อย่อปริญญา

M.PT. (ชื่อแขนงวิชาเฉพาะเป็นภาษาอังกฤษ)* หรือ

M.Sc. (ชื่อแขนงวิชาเฉพาะเป็นภาษาอังกฤษ)*

หมายเหตุ *อาจระบุแขนงวิชาทางกายภาพบำบัดเฉพาะทาง (ถ้ามี)

๒.๓ ปริญญาเอก

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ชื่อแขนงวิชาเฉพาะเป็นภาษาไทย)*

ชื่อย่อปริญญา

ปร.ด. (ชื่อแขนงวิชาเฉพาะเป็นภาษาไทย)*

Doctor of Philosophy (ชื่อแขนงวิชาเฉพาะเป็นภาษาอังกฤษ)*

ชื่อย่อปริญญา

Ph.D. (ชื่อแขนงวิชาเฉพาะเป็นภาษาอังกฤษ)*

หมายเหตุ * อาจารย์ภาควิชาทางกายภาพบำบัดเฉพาะทาง (ถ้ามี)

๓. ลักษณะของสาขาวิชา

สาขาวิชากายภาพบำบัดเป็นวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติโดยตรงต่อมนุษย์ เน้นการพัฒนานักวิชาชีพให้มีความชำนาญทางคลินิกสาขาวิชาเฉพาะ เพื่อให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ สามารถปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น โดยอ้างอิงเหตุผลและหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ เน้นการคิดวิเคราะห์ และพัฒนาทักษะการประกอบวิชาชีพ ที่ครอบคลุมศาสตร์ทางกายภาพบำบัด การประยุกต์ทฤษฎีและการปฏิบัติได้อย่างสร้างสรรค์ ในการวางแผนการบำบัดรักษา การวิจัย และบูรณาการความรู้ในสาขาที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงคุณค่าของชีวิตมนุษย์ รวมทั้งมุ่งพัฒนาคุณสมบัติของบัณฑิตในด้านคุณธรรม จริยธรรม การปฏิบัติตามจรรยาบรรณทางวิชาชีพ และการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

๔. คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

๔.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิต

- ๑) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการประกอบวิชาชีพ ตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ และมีภาวะผู้นำในวงวิชาชีพ
- ๒) มีความรู้ และความชำนาญ ในการปฏิบัติวิชาชีพกายภาพบำบัดเฉพาะด้าน
- ๓) สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างเป็นระบบ
- ๔) แสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการริเริ่มดำเนินการเรื่องสำคัญได้ และแสดงบทบาทผู้ตาม ผู้ประสานงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามสถานการณ์
- ๕) สามารถพัฒนาตนเอง มีส่วนร่วมและช่วยริเริ่มวางแผนให้ผู้อื่นมีพัฒนาการที่ทันความก้าวหน้าในสาขาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

๔.๒ ปริญญาโท

- ๑) เป็นผู้นำในการส่งเสริมให้มีการประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และจริยธรรมการวิจัย
- ๒) มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเนื้อหาทางวิชาชีพ มีความชำนาญในการปฏิบัติวิชาชีพกายภาพบำบัดเฉพาะด้าน รวมทั้งสามารถทำวิจัย และเผยแพร่ผลงานได้
- ๓) ตระหนักถึงปัญหา สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

- ๔) มีความรับผิดชอบและแสดงบทบาทในการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ผู้ประสานงานได้อย่างเหมาะสม อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๕) มีความรับผิดชอบในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ให้โอกาส และสนับสนุนผู้อื่นให้พัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

๔.๓ ปริญญาเอก

- ๑) สามารถจัดการปัญหาทางจริยธรรมที่ซับซ้อนในบริบททางวิชาการหรือวิชาชีพได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และทันสถานการณ์
- ๒) สามารถทำวิจัย สร้างองค์ความรู้ หรือสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์สำคัญในการปฏิบัติทางวิชาชีพ
- ๓) เป็นผู้นำในวิชาชีพกายภาพบำบัด และวงการวิชาการ สนับสนุนการพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้เกิดการสร้างแนวคิดและแนวปฏิบัติใหม่
- ๔) สามารถนำเสนอผลงานวิชาการ อภิปราย และให้ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์ทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ

๕. มาตรฐานผลการเรียนรู้

๕.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิต

มาตรฐานคุณวุฒิระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชากายภาพบำบัด ยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานในการดำเนินการหลักสูตร สาขาวิชากายภาพบำบัด จึงได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับบัณฑิตศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตไว้ ๖ ด้าน สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสาขาวิชากายภาพบำบัดดังนี้

๕.๑.๑ ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- ๑) สามารถจัดการปัญหาคุณธรรมและจริยธรรมวิชาชีพ โดยพิจารณาค่านิยมพื้นฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- ๒) แสดงออกซึ่งพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม ในสถานการณ์ความขัดแย้งทางค่านิยมและลำดับความสำคัญก่อนหลัง
- ๓) แสดงออกซึ่งความซื่อสัตย์สุจริตอย่างสม่ำเสมอ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างเป้าหมายและวัตถุประสงค์ส่วนตัวและส่วนรวม
- ๔) เป็นแบบอย่างและเป็นผู้นำในการทำงาน ทั้งในระดับครอบครัวและชุมชน

๕.๑.๒ ด้านความรู้

- ๑) มีความรู้ ความเข้าใจทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในเนื้อหาและทักษะทางวิชาชีพกายภาพบำบัดเฉพาะทาง โดยอิงข้อมูลหลักฐานที่ทันสมัยและเป็นระบบ

- ๒) มีความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยและนวัตกรรมใหม่ๆในการประกอบวิชาชีพ ตลอดจนผลกระทบต่อ การปฏิบัติในวิชาชีพ
- ๓) มีความเข้าใจในการประยุกต์ใช้ศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และเข้าใจการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ เพื่อ ใช้ปฏิบัติในวิชาชีพ

๕.๑.๓ ด้านทักษะทางปัญญา

- ๑) สามารถใช้ความรู้ภาคทฤษฎี และประสบการณ์ภาคปฏิบัติ เพื่อศึกษาประเด็นหรือปัญหา ที่ซับซ้อน
- ๒) สามารถค้นคว้า ประเมิน วิพากษ์ผลงานทางวิชาการ สามารถสรุปผลและจัดทำข้อเสนอ ในการแก้ไขปัญหาหรือกลยุทธ์ในการปฏิบัติ

๕.๑.๔ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- ๑) สามารถทำงานด้วยตนเองและเป็นกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ ในสถานการณ์ที่หลากหลาย
- ๒) แสดงความรับผิดชอบต่ออย่างสูงในหน้าที่การงานหรือสถานการณ์อื่นๆทางวิชาชีพ
- ๓) มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาทักษะ และความรู้เพื่อความก้าวหน้าของวงการวิชาชีพ

๕.๑.๕ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- ๑) สามารถประยุกต์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ที่หลากหลายในการศึกษาค้นคว้าและเสนอแนว ทางแก้ไขปัญหา
- ๒) สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถประเมินความสำเร็จของการสื่อสารต่อ กลุ่มบุคคลต่างๆ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- ๓) สามารถใช้เทคโนโลยีในการสืบค้น วิเคราะห์ ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ ตลอดจน สามารถจัดการข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อนำเสนอผ่านสื่อที่เหมาะสม

๕.๑.๖ ด้านทักษะปฏิบัติทางวิชาชีพ

- ๑) สามารถปฏิบัติทักษะวิชาชีพกายภาพบำบัดแก่ผู้ใช้บริการ ครอบคลุมทั้งด้านการสร้าง เสริม สุขภาพ การป้องกันโรค การบำบัดรักษา และการฟื้นฟูสุขภาพ หรือการให้บริการ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอิงหลักฐานเชิงประจักษ์
- ๒) สามารถใช้ทักษะหรือเทคนิคขั้นสูงเฉพาะแขนงวิชาในการให้บริการ

๕.๒ ปริญญาโท

สาขาวิชากายภาพบำบัด ได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาโท สาขาวิชา กายภาพบำบัด ๕ ด้าน ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และลักษณะบัณฑิตที่ พึงประสงค์ของสาขาวิชากายภาพบำบัดที่กำหนดไว้ ดังนี้

๕.๒.๑ ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- ๑) ตระหนักรู้ จริยธรรมวิชาชีพและจริยธรรมการวิจัย

- ๒) สามารถประมวลปัญหา และจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรมที่ซับซ้อนรวมทั้งปัญหาเชิงวิชาการหรือวิชาชีพโดยคำนึงถึงผู้อื่น
- ๓) แสดงออกภาวะผู้นำในการส่งเสริมการประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรมและจริยธรรม

๕.๒.๒ ด้านความรู้

- ๑) มีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีและ/หรือทักษะทางวิชาชีพกายภาพบำบัดอย่างลึกซึ้ง โดยอิงข้อมูลหลักฐานที่ทันสมัย และเป็นระบบ
- ๒) มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิจัย การออกแบบการวิจัย และการบริหารจัดการการวิจัย และตระหนักถึงผลกระทบของผลงานวิจัยที่มีต่อองค์ความรู้ในสาขาวิชา
- ๓) มีความเข้าใจในการประยุกต์ใช้ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งและรอบด้าน และเข้าใจการพัฒนาความรู้ใหม่ เพื่อใช้ปฏิบัติในวิชาชีพและการวิจัย

๕.๒.๓ ด้านทักษะทางปัญญา

- ๑) สามารถพัฒนาแนวคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองประเด็นปัญหาด้วยดุลยพินิจอย่างเหมาะสม
- ๒) สามารถค้นคว้า วิพากษ์ สังเคราะห์ และประเมินผลงานทางวิชาการ รวมถึงสร้างสรรค์ผลงานใหม่
- ๓) สามารถวางแผนและดำเนินการโครงการวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ด้วยตนเอง

๕.๒.๔ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- ๑) มีความรับผิดชอบการดำเนินงานของตนเอง และร่วมมือกับผู้อื่นอย่างเต็มที่ในการจัดการข้อโต้แย้งและปัญหาต่าง ๆ
- ๒) แสดงบทบาทการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ผู้ประสานงานอย่างเหมาะสมตามโอกาสและสถานการณ์เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานของกลุ่ม
- ๓) สามารถปรับตัวต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมและมีปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์กับผู้อื่น

๕.๒.๕ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- ๑) มีทักษะทางคณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการศึกษาวิจัยและประกอบวิชาชีพ
- ๒) สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถประเมินความสำเร็จของการสื่อสารต่อกลุ่มบุคคลต่างๆ
- ๓) สามารถใช้เทคโนโลยีในการสืบค้น วิเคราะห์ ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ ตลอดจนสามารถจัดการข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อนำเสนอผ่านสื่อที่เหมาะสม

๕.๓ ปริญญาเอก

สาขาวิชากายภาพบำบัด ได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาเอก สาขาวิชา
กายภาพบำบัด ๕ ด้าน ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และลักษณะบัณฑิตที่
พึงประสงค์ของสาขาวิชากายภาพบำบัดที่กำหนดไว้ ดังนี้

๕.๓.๑ ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- ๑) ริเริ่มหรือชี้ให้เห็นข้อที่ควรปรับปรุงและพัฒนาทางจริยธรรมด้วยดุลยพินิจทางคุณธรรม
- ๒) สามารถประมวลปัญหา และจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรมที่ซับซ้อนรวมทั้งปัญหา
เชิงวิชาการหรือวิชาชีพโดยคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น
- ๓) สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรมและจริยธรรมอย่างจริงจัง

๕.๓.๒ ด้านความรู้

- ๑) สร้างองค์ความรู้หรือนวัตกรรมอันก่อให้เกิดคุณประโยชน์ที่สำคัญในการปฏิบัติทางวิชาชีพ
หรือต่อสังคม
- ๒) มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและกว้างขวางเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่เปลี่ยนแปลงในวิชาชีพ
ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ และให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

๕.๓.๓ ด้านทักษะทางปัญญา

- ๑) พัฒนาการรอบแนวคิด ออกแบบ แก้ไข และจัดการปัญหาด้วยการวิจัยขั้นสูงเพื่อสร้าง
องค์ความรู้ใหม่
- ๒) สามารถบูรณาการแนวคิดต่างๆ ทั้งจากในสาขาวิชาชีพและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้
เกิดการปรับปรุงแนวคิดหรือแนวปฏิบัติในวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญ

๕.๓.๔ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- ๑) แสดงความเห็นและมีความเป็นผู้นำที่ดีทางวิชาการและวิชาชีพ
- ๒) สร้างปฏิสัมพันธ์ในกิจกรรมกลุ่มอย่างสร้างสรรค์
- ๓) ร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานของตนเองและกลุ่ม ให้สัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๓.๕ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- ๑) ค้นคว้าในประเด็นปัญหาที่สำคัญและซับซ้อน สรุปปัญหาและเสนอวิธีแก้ไขได้ตรงประเด็น
โดยใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์และสถิติ
- ๒) สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถประเมินความสำเร็จของการสื่อสารต่อกลุ่ม
บุคคลต่างๆ
- ๓) นำเสนอผลงานวิชาการทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการได้อย่างมี
ประสิทธิภาพด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อกลุ่มบุคคลต่างๆ
- ๔) นำเสนอผลงานวิชาการผ่านสิ่งตีพิมพ์ทางวิชาการในระดับนานาชาติ

๖. องค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

สภากายภาพบำบัด

๗. โครงสร้างหลักสูตร

๗.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิต

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต และมีชั่วโมงฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกหรือฝึกภาคสนาม ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง โดยให้จัดการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต ระบบทวิภาค

โดยต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน

๗.๒ ปริญญาโท

จำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำ ดังนี้

- ๑) หลักสูตรที่จัดการศึกษาแบบ ก ๑ ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต
- ๒) หลักสูตรที่จัดการศึกษาแบบ ก ๒ ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตรวมกันไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต
- ๓) หลักสูตรที่จัดการศึกษาแผน ข ศึกษางานรายวิชาไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต และต้องมีการค้นคว้าอิสระไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิตและไม่เกิน ๖ หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตรวมกันไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต

	แผน ก แบบ ก ๑	แผน ก แบบ ก ๒	แผน ข
ศึกษางานรายวิชา	-	ไม่น้อยกว่า ๑๒	ไม่น้อยกว่า ๑๒
วิทยานิพนธ์	ไม่น้อยกว่า ๓๖	ไม่น้อยกว่า ๑๒	-
การค้นคว้าอิสระ	-	-	ไม่น้อยกว่า ๓ และไม่เกิน ๖
รวมหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	๓๖	๓๖	๓๖

โดยหลักสูตรที่จัดการศึกษาแผน ข ต้องเน้นการปฏิบัติทางวิชาชีพกายภาพบำบัด
หลักสูตรทุกแบบต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน

๗.๓ ปริญญาเอก

จำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต หลังจบการศึกษาระดับปริญญาโท หรือ ๗๒ หน่วยกิตหลังจบการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำ ดังนี้

- ๑) หลักสูตรที่จัดการศึกษา แบบ ๑.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต
- ๒) หลักสูตรที่จัดการศึกษา แบบ ๑.๒ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต
- ๓) หลักสูตรที่จัดการศึกษา แบบ ๒.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต
- ๔) หลักสูตรที่จัดการศึกษา แบบ ๒.๒ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต

	แบบ ๑.๑	แบบ ๑.๒	แบบ ๒.๑	แบบ ๒.๒
ศึกษางานรายวิชา			ไม่น้อยกว่า ๑๒	ไม่น้อยกว่า ๒๔
วิทยานิพนธ์	๔๘	๗๒	๓๖	๔๘
รวมหน่วยกิตตลอดหลักสูตร	๔๘	๗๒	๔๘	๗๒

โดยต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน

๘. เนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชา

๘.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิต

- ๑) เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ทางกายภาพบำบัดขั้นสูง กายภาพบำบัดสาขาเฉพาะ และเนื้อหาอื่นที่เกี่ยวข้อง เน้นการคิดวิเคราะห์ โดยอิงหลักฐานเชิงประจักษ์
- ๒) การปฏิบัติทักษะวิชาชีพกายภาพบำบัดสาขาเฉพาะต่างๆ
- ๓) ระเบียบวิธีวิจัยและสถิติ
- ๔) จริยธรรมการวิจัย

๘.๒ ปริญญาโท

- ๑) ทฤษฎี องค์ความรู้ และผลการวิจัยในศาสตร์กายภาพบำบัดและสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือทักษะทางวิชาชีพที่ทันสมัย
- ๒) ระเบียบวิธีวิจัยและสถิติ เพื่อใช้ในเชิงวิชาการ การวิจัย หรือการปฏิบัติทางวิชาชีพ
- ๓) การวิเคราะห์ วิพากษ์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้ผลการวิจัย พัฒนาวิธีการใหม่ๆ ในการปฏิบัติทางวิชาชีพ และทดสอบสมมติฐานตลอดถึงการเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ
- ๔) วิธีการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าและการวิจัยในรูปแบบต่างๆ ต่อกลุ่มนักวิชาการ นักวิชาชีพ และประชาชน
- ๕) จริยธรรมการวิจัย

๘.๓ ปริญญาเอก

- ๑) ทฤษฎี องค์ความรู้ระดับสูง และการวิจัยในศาสตร์กายภาพบำบัดและสาขาที่เกี่ยวข้องหรือทักษะทางวิชาชีพขั้นสูงที่ทันสมัยและซับซ้อน
- ๒) ประเด็นปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในระดับแนวหน้าของสาขาวิชาชีพ รวมทั้งความท้าทายของประเด็นปัญหาเหล่านั้นต่อการปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน และต่อข้อสรุปซึ่งเป็นที่ยอมรับ
- ๓) ผลการวิจัยจากวิทยานิพนธ์ หรือจากรายงานผลของโครงการและจากสิ่งตีพิมพ์หรือสื่อต่างๆ ที่อ้างอิงได้ในวงวิชาการหรือวิชาชีพ
- ๔) ระเบียบวิธีวิจัยและสถิติขั้นสูง
- ๕) จริยธรรมการวิจัย

๙. กลยุทธ์การสอนและการประเมินผลการเรียนรู้

๙.๑ กลยุทธ์การสอน

๙.๑.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิต

การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากการสอนภาคทฤษฎี ต้องมีโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า สืบค้น เพื่อทำความเข้าใจองค์ความรู้ด้วยตนเอง ในภาคปฏิบัติ ผู้เรียนต้องได้ทดลอง ฝึกใช้ทักษะคลินิก และเครื่องมือต่างๆ ด้วยตนเอง รวมถึงฝึกปฏิบัติจริงทั้งฝึกกับผู้ร่วมเรียน และฝึกกับผู้ใช้บริการ ควรมีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อมุ่งฝึกฝนทักษะด้านต่างๆ การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในหลายสถานการณ์ รวมทั้งเรียนรู้ขั้นตอนกระบวนการวิจัย

นอกจากนี้ในการจัดการเรียนการสอนควรสอดแทรกเนื้อหาหรือกิจกรรม เพื่อพัฒนาจิตพิสัยด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

๙.๑.๒ ปริญญาโท

การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการให้คำแนะนำและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำการค้นคว้า สืบค้น เพื่อทำความเข้าใจองค์ความรู้ด้วยตนเอง หากมีภาคปฏิบัติ ผู้เรียนต้องได้ทดลอง ฝึกใช้เครื่องมือต่างๆ ด้วยตนเอง รวมถึงฝึกปฏิบัติจริงทั้งฝึกกับผู้ร่วมเรียน และฝึกกับผู้ใช้บริการ ควรมีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อมุ่งฝึกฝนทักษะด้านต่าง ๆ การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในหลายสถานการณ์ ผู้เรียนทุกคนต้องมีประสบการณ์ตรงในกระบวนการวิจัยทุกขั้นตอนในการทำวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ หรือการศึกษาระดับอิสระ

การจัดการเรียนการสอนควรสอดแทรกเนื้อหาหรือกิจกรรม ที่จะพัฒนาจิตพิสัยในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

๙.๑.๓ ปริญญาเอก

การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนต้องชี้นำ ควบคุมตนเอง ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสืบค้น และสังเคราะห์เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นการสัมมนา การศึกษา วิจัยอย่างเป็นอิสระ เพื่อมุ่งฝึกฝนทักษะด้านต่างๆ การคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา กระตุ้นให้ผู้เรียนนำเสนอความคิด วิพากษ์ อภิปรายโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ และให้ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์ แสดงภาวะผู้นำทางวิชาการ นอกจากนี้ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านขั้นตอนกระบวนการวิจัย และการเผยแพร่ผลงานในระดับนานาชาติ

การเรียนการสอนควรสอดแทรกเนื้อหาหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตพิสัย ด้านคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนจัดการปัญหาทางจริยธรรมที่ซับซ้อนทางวิชาการหรือวิชาชีพได้อย่างสุขุม ถูกต้องและทันสถานการณ์

ตัวอย่างวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่อาจใช้ในหลักสูตร บัณฑิตศึกษา สาขาวิชากายภาพบำบัด เช่น

การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem based learning) และการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง (Case study) ซึ่งมุ่งเน้นวิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนคิดและดำเนินการเรียนรู้ กำหนดวัตถุประสงค์ และเลือกแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ ส่งเสริมให้เกิดการแก้ไขปัญหามากกว่าการจำเนื้อหาข้อเท็จจริง ส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นกลุ่มและพัฒนาทักษะทางสังคม

การสอนแบบเน้นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Self-study) เน้นให้ผู้เรียนศึกษาและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น ให้สืบค้น แก้ปัญหา หรือจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ใช้ทั้งการเรียนรายบุคคลหรือกระบวนการกลุ่ม

การสอนแบบนิรมิตวิทยา (Constructivism) ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยเชื่อมโยงความรู้ใหม่จากกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ระดมสมอง กับความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว แล้วตรวจสอบองค์ความรู้ใหม่กันเองระหว่างกลุ่มผู้เรียน โดยผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนความรู้ใหม่ที่ถูกต้อง

การสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด (Concept attainment) มุ่งให้ผู้เรียนทราบถึงคุณลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเรื่องใด แล้วนำความรู้ที่เกิดขึ้นไปใช้ในสถานการณ์อื่นได้

การสอนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน (Co-operative learning) เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการทำงานร่วม ความสำเร็จเรียนรู้ไปพร้อมกลุ่ม

การสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) เน้นให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการใช้ความคิดพิจารณาตัดสินประเด็นปัญหาต่างๆ อย่างรอบคอบ และมีเหตุผล โดยเสนอปัญหาแล้วให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ และใช้กระบวนการคิด

อย่างหลากหลาย รวมทั้งวิเคราะห์ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล และเป็นลำดับขั้นตอนเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเลือกคำตอบที่เหมาะสมกับปัญหา

ในภาคปฏิบัติ ผู้เรียนต้องได้ทดลอง ฝึกใช้เครื่องมือต่างๆ รวมถึงฝึกปฏิบัติจริงทั้งฝึกกับผู้ร่วมเรียน และฝึกกับผู้ใช้บริการ ควรมีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น

การสอนโดยการลงมือปฏิบัติ (Practice) โดยให้เรียนรู้ในสถานการณ์จริง

สอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) เน้นการเรียนรู้จากการพบสถานการณ์ที่สร้างขึ้นให้มีสภาพแวดล้อม และปฏิสัมพันธ์ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด กำหนดบทบาท ข้อมูลและกติกามาเพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจจากสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ เช่น การสร้างสถานการณ์จำลองผู้ป่วยแบบต่างๆ

สอนแบบสาธิต (Demonstration method) ให้ผู้เรียนสังเกตขั้นตอนการปฏิบัติด้วยการแสดงตัวอย่างพร้อมๆ กับการอธิบาย ให้ผู้เรียนได้ฝึกทำ เรียนรู้วิธีการปฏิบัติ และซักถามไปพร้อมกัน

สอนแบบโครงการ (Project method) มุ่งฝึกฝนทักษะด้านต่างๆ การคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในหลากหลายสถานการณ์ รวมทั้งการทำโครงการวิจัย เพื่อให้มีการบูรณาการและประยุกต์ใช้ความรู้

๙.๒ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้

๙.๒.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิต

การวัดและประเมินผลต้องทำอย่างเป็นระบบ ยึดผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รายวิชา และการฝึกปฏิบัติงาน ต้องระบุรายละเอียดเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ในเอกสารหลักสูตร เอกสารประกอบรายวิชาทั้งภาคทฤษฎี ปฏิบัติ และการฝึกปฏิบัติงาน มีการใช้วิธีประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การสอบข้อเขียน การสอบปากเปล่า การสอบปฏิบัติ การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน รายงาน เป็นต้น ผู้เรียนได้รับการประเมินแบบรอบด้าน ได้แก่ การประเมินโดยผู้สอน ผู้ร่วมสอน ผู้ร่วมเรียน และตัวผู้เรียนเอง มีการนำผลการประเมินแจ้งแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงและพัฒนาตนเอง

การประเมินผลการเรียนรู้อย่างสามารถพิจารณาในด้านอื่นคือ การเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ความใฝ่รู้ และการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

๙.๒.๒ ปริญญาโท

การวัดและประเมินผลต้องทำอย่างเป็นระบบ ยึดผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รายวิชา และการฝึกปฏิบัติงาน ต้องระบุรายละเอียดเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ในเอกสารหลักสูตร เอกสารประกอบรายวิชาทั้งภาคทฤษฎี ปฏิบัติ และการฝึกปฏิบัติงาน มีการใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลายเช่น การสอบข้อเขียน การสอบปากเปล่า การสอบปฏิบัติ การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน รายงาน เป็นต้น โดยผู้เรียนได้รับการประเมินแบบรอบด้าน ได้แก่ การประเมินโดยผู้สอน ผู้ร่วมสอน ผู้ร่วมเรียน และตัวผู้เรียนเอง มีการนำผลการประเมินแจ้งแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงและพัฒนาตนเอง

การประเมินผลการเรียนรู้ยังสามารถพิจารณาในด้านอื่นคือ การเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ความใฝ่รู้ การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต และความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ

๙.๒.๓ ปริญญาเอก

วัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รายวิชา ระบุรายละเอียด เป็นลายลักษณ์อักษรไว้ในเอกสารหลักสูตร เอกสารประกอบรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ มีการใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การสอบข้อเขียน การสอบปากเปล่า การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน รายงาน เป็นต้น อาจมีการสอบปฏิบัติในกรณีเนื้อหาวิชาเป็นทักษะปฏิบัติการหรือปฏิบัติการคลินิก เช่น การใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีในการประเมินคลินิกที่ใช้เป็นตัวแปรงานวิจัย เป็นต้น โดยผู้เรียนได้รับการประเมินแบบรอบด้าน มีการนำผลการประเมินแจ้งแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงและพัฒนาตนเอง

การประเมินผลการเรียนรู้มีการพิจารณาในด้านอื่นๆ คือการแสดงความเป็นผู้นำทางวิชาการ เช่น การเสนอความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์ การส่งเสริมให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรม และจริยธรรมอย่างจริงจัง

๑๐. การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้

สถาบันการศึกษาต้องกำหนดให้มีระบบและกลไกการทวนสอบเพื่อยืนยันว่า ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน มีผลการเรียนรู้ทุกด้านตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชากายภาพบำบัดเป็นอย่างน้อย โดยดำเนินการทวนสอบระดับรายวิชา (ถ้ามี) และอาจจัดการทวนสอบระดับหลักสูตร โดยกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายใน

๑๑. คุณสมบัติผู้เข้าศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียนรู้

๑๑.๑ คุณสมบัติผู้เข้าศึกษา

๑๑.๑.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิต และปริญญาโท

- ๑) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชากายภาพบำบัด
- ๒) มีคุณสมบัติอื่นๆ ตามที่สถาบันการศึกษากำหนด

๑๑.๑.๒ ปริญญาเอก

ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี ต้อง

- ๑) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชากายภาพบำบัด
- ๒) มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษ โดยเทียบเคียงกับมาตรฐานตามที่สถาบันการศึกษากำหนด
- ๓) มีคุณสมบัติอื่นตามที่สถาบันการศึกษากำหนด

ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท ต้อง

- ๑) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชากายภาพบำบัด หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง
- ๒) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชากายภาพบำบัด
- ๓) มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษ โดยเทียบเคียงกับมาตรฐานตามที่สถาบันการศึกษา กำหนด
- ๔) มีคุณสมบัติอื่นตามที่สถาบันการศึกษากำหนด

๑๑.๒ การเทียบโอนผลการเรียนรู้

การเทียบโอนให้เป็นไปตามระเบียบของแต่ละสถาบันการศึกษา โดยการเทียบโอนระหว่างหลักสูตรสาขาวิชากายภาพบำบัดในประเทศไทย ทำได้เฉพาะหลักสูตรที่ได้รับการรับรองและเผยแพร่จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแล้วเท่านั้น

กรณีการเทียบโอนจากสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ ต้องเป็นสถาบันที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาหรือได้รับการรับรองตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาของประเทศนั้นๆ

หากเป็นการเทียบโอนของนักศึกษาต่างหลักสูตรในสถาบันเดียวกัน จะต้องผ่านการประเมินเจตคติต่อวิชาชีพ และรายละเอียดอื่นๆให้เป็นไปตามข้อบังคับของแต่ละสถาบันและประกาศกระทรวงศึกษาธิการที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน

๑๒. คณาจารย์และบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน

๑๒.๑ คุณสมบัติอาจารย์

๑๒.๑.๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิต

คุณสมบัติอาจารย์ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชากายภาพบำบัด และมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัด โดยต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน รายละเอียดอื่นๆให้เป็นไปตามข้อบังคับของแต่ละสถาบัน

๑๒.๑.๒ ปริญญาโทและปริญญาเอก

คุณสมบัติอาจารย์ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชากายภาพบำบัด หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง โดยต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน รายละเอียดอื่นๆให้เป็นไปตามข้อบังคับของแต่ละสถาบัน

๑๒.๒ สัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษา

ให้เป็นไปตามเกณฑ์ประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน

๑๒.๓ บุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน

สถาบันการศึกษาต้องจัดให้มีบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอนหรือผู้ช่วยสอนในห้องปฏิบัติการทางกายภาพบำบัดในจำนวนที่เหมาะสมกับนักศึกษา และมีบุคลากรสนับสนุนการบริหารงานของสถาบันการศึกษา ทั้งในด้านงานบริหาร การจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ การเงิน และบริการโสตทัศนูปกรณ์เป็นอย่างน้อย

๑๓. ทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการ

การเตรียมบัณฑิตให้มีความพร้อมของประสบการณ์ ทักษะการวิจัย และ/หรือทักษะขั้นสูงทางวิชาชีพเป็นสาระสำคัญของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชากายภาพบำบัด ดังนั้นสถาบันฯ ต้องเตรียมทรัพยากรสำคัญที่สนับสนุนการเรียนการสอนคือ สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่มีคุณภาพของอาจารย์และบุคลากร ซึ่งมีรายละเอียดและการจัดการต่อไปนี้

๑๓.๑ ทรัพยากรการเรียนการสอน

- ๑) มีอาคารเรียน ห้องเรียน ที่มีสื่อการสอนและอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาที่พร้อมสำหรับการเรียนการสอน
- ๒) หากมีการฝึกปฏิบัติการ ต้องมีห้องฝึกปฏิบัติการที่เหมาะสม พร้อมอุปกรณ์ที่เพียงพอ
- ๓) หากมีการฝึกประสบการณ์ทักษะทางวิชาชีพ แหล่งฝึกต้องเป็นสถานบริการทางสาธารณสุข ซึ่งได้รับการประกันคุณภาพ หรือมีระบบประกันคุณภาพที่ชัดเจน มีจำนวนผู้ให้บริการและผู้ให้บริการเพียงพอต่อคุณภาพการฝึกประสบการณ์ของนักศึกษา โดยไม่กระทบกระเทือนต่อสุขภาวะของผู้ใช้บริการ และคุณภาพการบริการ
- ๔) มีห้องทำงานหรือห้องศึกษาสำหรับผู้เรียนอย่างเหมาะสม เป็นสัดส่วน และเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา
- ๕) มีห้องทำงานพร้อมอุปกรณ์ที่เหมาะสมต่อการทำงานของอาจารย์และบุคลากร
- ๖) มีห้องสมุดที่มีตำรา หนังสือ วารสารที่เกี่ยวกับความรู้และทักษะทางวิชาชีพกายภาพบำบัด และทางวิทยาศาสตร์สุขภาพที่ทันสมัย จำนวนเพียงพอ สามารถสืบค้นได้จากระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยนักศึกษาต้องสามารถเข้าถึงระบบการสืบค้นข้อมูลทางวิชาการจากแหล่งข้อมูลทั้งในและต่างประเทศได้อย่างสะดวกและทุกโอกาส

๑๓.๒ การจัดการ

- ๑) มีผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการทรัพยากรการเรียนการสอน

- ๒) มีแผนจัดเตรียมความต้องการทรัพยากรการศึกษาทุกประเภทอย่างต่อเนื่อง
- ๓) มีทรัพยากรการศึกษาทุกประเภทจำนวนเพียงพอ มีการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพปลอดภัย และพร้อมใช้ตลอดเวลา
- ๔) มีการประเมินคุณภาพและปริมาณของทรัพยากรทุกประเภท รวมทั้งแหล่งฝึกประสบการณ์อย่างต่อเนื่องทุกภาคการศึกษา
- ๕) มีการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนและอาจารย์ เพื่อการปรับปรุงทรัพยากรการศึกษา ภายหลังการสิ้นสุดภาคการศึกษา

๑๔. แนวทางการพัฒนาคณาจารย์

- ๑) พัฒนาคูณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณของอาจารย์อย่างต่อเนื่อง
- ๒) เพิ่มพูนทักษะการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล รวมทั้งการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ เพื่อสนับสนุนความสำเร็จของมาตรฐานผลการเรียนรู้ทุกด้าน
- ๓) พัฒนาศักยภาพด้านการวิจัย และการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานในระดับชาติและนานาชาติ
- ๔) พัฒนาความเชี่ยวชาญการปฏิบัติเฉพาะสาขาทางกายภาพบำบัดให้ทันสมัยอยู่เสมอ
- ๕) พัฒนาคูณวุฒิให้สูงขึ้น และพัฒนาเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น
- ๖) ส่งเสริมให้เข้าร่วมประชุมสัมมนาวิชาการ การนำเสนอผลงานวิจัย ทั้งในที่ประชุมระดับชาติ และนานาชาติ
- ๗) สนับสนุนครุภัณฑ์และทุนสำหรับการทำวิจัย การนำเสนอผลงาน และการตีพิมพ์ผลงานในระดับชาติและนานาชาติอย่างเพียงพอ หรือตามที่กำหนดในการประกันคุณภาพภายในโดย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นอย่างน้อย
- ๘) เพิ่มพูน และพัฒนาทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับอาจารย์ใหม่จะต้องมีการพัฒนาสู่บทบาทอาจารย์ โดยปฐมนิเทศเพื่อแนะนำสู่บทบาท อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาตลอดจนแนวทางการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ในขณะที่เดียวกันต้องมีการอบรม หรือดูงานในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การประเมินผล ความรู้ทางด้าน กายภาพบำบัดทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ การวิจัย และเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียน การสอน การวิจัยได้

๑๕. การประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา กายภาพบำบัด ต้องสามารถประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตามตัวบ่งชี้ผลการ ดำเนินงานหลักตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งตัวบ่งชี้เพิ่มเติมตามจุดเน้นของ

หลักสูตร อัตลักษณ์ของสถาบัน หรือเป้าหมายการดำเนินงานที่สูงขึ้น เพื่อยกระดับมาตรฐานของตนเอง โดยกำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร

๑๕.๑ ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานหลัก

- ๑) อาจารย์ประจำหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร
- ๒) มีรายละเอียดของหลักสูตรครอบคลุมหัวข้อตามแบบ มคอ.๒ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิ สาขาวิชากายภาพบำบัด
- ๓) มีรายละเอียดของรายวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ครอบคลุมหัวข้อตามแบบ มคอ.๓ และ มคอ.๔ ก่อนการเปิดหลักสูตรให้ครบทุกรายวิชา
- ๔) จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา และรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ครอบคลุมหัวข้อตามแบบ มคอ.๕ และ มคอ.๖ ภายใน ๓๐ วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา (ไม่นับรวมวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์)
- ๕) จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร ครอบคลุมหัวข้อตามแบบ มคอ.๗ ภายใน ๖๐ วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา
- ๖) ทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ครอบคลุมหัวข้อที่กำหนดใน มคอ.๓ และ มคอ.๔ (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา
- ๗) พัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือการประเมินผลการเรียนรู้จากผลการประเมินผลการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.๗ ปีที่แล้ว
- ๘) อาจารย์ใหม่ทุกคนผ่านการปฐมนิเทศ หรือคำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน
- ๙) อาจารย์ประจำทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการหรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง
- ๑๐) บุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอนได้รับการพัฒนาวิชาการและ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๕๐ ต่อปี
- ๑๑) ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาปีสุดท้าย บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๕.๐
- ๑๒) ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตใหม่ เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๕.๐

๑๕.๒ การประเมินผล

สถาบันอุดมศึกษาที่จะได้รับการเผยแพร่หลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ ต้องมีผลการดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายตัวบ่งชี้ทั้งหมด รวมทั้งตัวบ่งชี้เฉพาะของสถาบันอยู่ในเกณฑ์ที่ดีต่อเนื่อง ๒ ปีการศึกษา เพื่อติดตามการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

แห่งชาติ ทั้งนี้เกณฑ์การประเมินระดับดี คือ มีการดำเนินงานตามข้อ ๑-๕ และอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุไว้ในแต่ละปีตามระยะเวลาของแต่ละหลักสูตร

๑๖. การนำมาตรฐานคุณวุฒิระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขากายภาพบำบัดสู่การปฏิบัติ

สถาบันการศึกษาที่จะเปิดสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา จะต้องเป็นสถาบันการศึกษาที่สามารถให้ปริญญาบัตรระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชากายภาพบำบัดได้ และมีประสบการณ์การจัดการศึกษา สาขาระดับปริญญาตรี สาขาวิชากายภาพบำบัด สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชากายภาพบำบัดเป็นครั้งแรก ต้องเป็นสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากสภากายภาพบำบัดแล้ว แนวทางการดำเนินการเปิดสอนหลักสูตรใหม่ หรือการปรับปรุงหลักสูตร มีดังนี้

- ๑๖.๑ พิจารณาความพร้อมและศักยภาพในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักสูตรในหัวข้อต่างๆ ที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชากายภาพบำบัด
- ๑๖.๒ แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท และปริญญาเอก สาขาวิชากายภาพบำบัด ให้มีองค์ประกอบตามที่กำหนดโดยคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- ๑๖.๓ พัฒนาหรือหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชากายภาพบำบัด โดยพิจารณาโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระสำคัญ และผลการเรียนรู้ อย่างน้อยตามที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชากายภาพบำบัด และอาจเพิ่มเติมมาตรฐานผลการเรียนรู้ซึ่งสถาบันฯ ต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษาของตนมีคุณลักษณะเด่นหรือพิเศษกว่าสถาบันอื่น จัดทำเอกสารรายละเอียดหลักสูตร โดยใช้หัวข้อและรายละเอียดตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดเป็นแนวทาง
- ๑๖.๔ กระจายความรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ด้านต่างๆ สู่วิชาและประสบการณ์ภาคสนาม เพื่อให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรมีความรับผิดชอบหลักหรือความรับผิดชอบรองต่อมาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย ๕ ด้านของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ โดยบางรายวิชาจะต้องรับผิดชอบต่อมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะวิชาชีพในสาขาวิชากายภาพบำบัดเพิ่มเติมอีกด้วย แล้วจัดทำรายละเอียดรายวิชา และรายละเอียดประสบการณ์ภาคสนาม โดยใช้หัวข้อและรายละเอียดตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดเป็นแนวทาง
- ๑๖.๕ เสนอขอความเห็นชอบหรือการอนุมัติหลักสูตรจากสภาสถาบันฯ ตามระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติของสถาบันการศึกษา
- ๑๖.๖ เสนอรายละเอียดของหลักสูตร ซึ่งสภาสถาบันฯ อนุมัติให้เปิดสอนแล้วให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้รับทราบภายใน ๓๐ วัน นับแต่สภาสถาบันฯ อนุมัติ

- ๑๖.๗ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแต่ละภาคการศึกษา อาจารย์ผู้สอนจัดทำรายงานการจัดการสอน พร้อมปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการปรับปรุงในรายวิชา/ประสบการณ์ภาคสนามที่รับผิดชอบเสนอต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจัดให้มีการทวนสอบผลการเรียนรู้ประจำภาคการศึกษาหรือประจำปีตามที่สถาบันการศึกษากำหนด
- ๑๖.๘ เมื่อสิ้นปีการศึกษาให้รวบรวมข้อมูลจากการรายงานของอาจารย์ผู้สอนและการทวนสอบ จัดทำรายงานในภาพรวมประจำปี อาจารย์ประจำหลักสูตรร่วมกันวิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอน
- ๑๖.๙ เมื่อครบรอบหลักสูตร แต่ละสถาบันจัดการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตรที่มีผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นำผลการประเมิน มาวิเคราะห์/ ทบทวนเพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

๑๗. การเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ

ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

*****